

обстановки злочину до початку кримінального провадження. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2024. Вип. № 2 (10). С. 21–25. URL: <https://policeyistika.dnuvs.ukr.education/index.php/policeyistyka/article/view/185/165>.

9. Тарасенко О. С., Старенький О. С. Бюро економічної безпеки України: нові погляди на забезпечення національної економічної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 357-362. URL: http://lsej.org.ua/2_2021/90.pdf

10. Тичина Д. М., Тарасенко О. С., Антошук А. О. та ін. Розслідування незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами та вибуховими пристроями : *метод. реком*. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. 50 с.

11. Фіскальна державна служба України : [сайт] / Статистика. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/dosudove-slidstvo/>.

12. Borysov, V., Shakun, V., & Babanina, V. (2022). Aplicación de los principios constitucionales en la legislación penal de Ucrania. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 13 (38), 140-158. DOI: <https://doi.org/10.46925/rdluz.38.10>.

13. Cherniavskiy, S., Dzhuzha, A., Babanina, V., & Narust Yu. (2022). Financial and Economic Security in Ukraine: Improving a System based on the International Example. *Review of Economics and Finance*. 20 (1). P. 208–215. DOI: 10.37635/jnalsu.28(4).2021.157-168. URL: https://refpress.org/wp-content/uploads/2022/10/Cherniavskiy_REF.pdf

Гуляк Тетяна Миколаївна,

заступник декана з наукової роботи

факультету іноземних мов

Карпатського національного

університету імені Василя Стефаника,

кандидат філологічних наук, доцент

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРЕКЛАДАЧА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Сучасна кримінальна юстиція все частіше стикається з необхідністю участі перекладачів у зв'язку з глобалізацією, міграційними процесами та інтернаціоналізацією злочинності. залучення перекладача під час слідчих (розшукових) дій, судового провадження чи інших процесуальних дій є гарантією дотримання права на захист, справедливого суду та принципу рівності сторін. Однак цей, на перший погляд, суто технічний момент, приховує цілий комплекс серйозних проблемних аспектів, які можуть вплинути на якість всього розслідування, об'єктивність отриманих доказів і, зрештою, на результат правосуддя.

Законодавче регулювання процесуального статусу та порядку залучення перекладача, підстав та порядку його відводу є сталим – з моменту набуття чинності КПК 2012 р. воно не зазнавало змін і доповнень. Ця стабільність зумовлена не тим, що правове регулювання (ст. 29, 68, 79, 224 КПК України) є досконалим і не породжує правозастосовних проблем, а тим, що воно сформульоване найзагальнішим чином і тому є пластичним для найрізноманітніших казусів, вирішення яких відведено суб'єкту, який веде процес [0]. Але наслідком такого регулювання є й розбалансованість практики у вирішенні аналогічних ситуацій – найтипніше щодо компетентності перекладача і її перевірки, його підшукування та процесуального оформлення його залучення, обсягу перекладу матеріалів провадження, відводу або заміни перекладача. Підходи щодо цих питань треба універсалізувати.

Функція перекладача в кримінальному судочинстві – інформаційно-комунікаційне й інтерпретаційне посередництво, яке включає в себе переклад інформації, яка подається усно, письмово або конклюдентно. Якісна реалізація функції перекладача передбачає не тільки компетентний, але й чесний переклад інформації, а також чесне посередництво перекладача між сторонами і судом[2].

У багатьох випадках перекладачів залучають без належної спеціалізації у правовій сфері. Це призводить до спотворень юридичних термінів, некоректного відтворення процесуальних формулювань і, відповідно, до викривленого розуміння учасником процесу своїх прав та обов'язків.

Законодавство України передбачає право сторони вимагати заміни перекладача, проте механізми перевірки його кваліфікації залишаються недостатньо врегульованими. Це створює ризики упередженості або неналежного виконання обов'язків перекладачем, що може бути використано для маніпуляцій під час розслідування.

Перекладач повинен залишатися нейтральним посередником між органом досудового розслідування та підозрюваним чи свідком. Проте на практиці трапляються випадки, коли перекладачі співпрацюють переважно з органами слідства, що може поставити під сумнів об'єктивність їхньої діяльності.

Проблемою є також оперативне забезпечення перекладачем рідкісних або малопоширених мов. Це ускладнює проведення слідчих дій, призводить до затримок у розслідуванні та може стати підставою для скарг на порушення права на розумний строк провадження.

У сучасних умовах дедалі частіше постає питання застосування автоматизованих систем перекладу. Однак такі технології не можуть забезпечити юридичної точності та повноти тлумачення, що особливо критично для кримінального процесу, де кожне слово може мати значення для результатів справи.

Варто наголосити, що перекладач працює в стресовому середовищі, часто стикаючись з агресивною, замкнутою або переляканою людиною. Він може зазнавати тиску з боку підозрюваного, його представників або навіть несвідомо співпереживати йому, що впливає на нейтральність перекладу. Дотримання принципів конфіденційності та нейтральності є важливим етичним викликом.

Підсумовуючи, слід зазначити, що залучення перекладача під час кримінального провадження – це не просто формальність, а критично важливий інструмент, що безпосередньо впливає на якість здійснення, як досудового розслідування, так і в подальшому правосуддя. Однак його використання супроводжується низкою системних проблем: від недостатньої кваліфікації та ризику спотворення інформації до організаційних та етичних викликів. Для їх подолання необхідно розвивати спеціалізовану систему підготовки судових перекладачів, закріплювати їх правовий статус та відповідальність, створювати єдині бази даних сертифікованих фахівців і впроваджувати суворі процедури перевірки якості їх роботи. Відтак, лише комплексний підхід може мінімізувати ризики і гарантувати, що право на справедливий суд реалізується для кожного, незалежно від мовного бар'єру.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.05.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Мархевка О. В. Підстави та умови залучення перекладача до участі в кримінальному провадженні. *Митна справа*. 2014. № 2 (92). Ч. 2. Кн. 2. С. 259–265.

Гурін Дмитро Юрійович,

здобувач наукового ступеня доктора
філософії кафедри кримінального права
і кримінології Харківського національного
університету внутрішніх справ

ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 368-4 КК УКРАЇНИ

Одним із найважливіших завдань правоохоронних органів України є забезпечення ефективної протидії корупційним проявам, у тому числі шляхом притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності. Поширення корупції в Україні значно перешкоджає функціонуванню та ефективності правових інститутів [8, с. 227 – 228, 9, с. 311–312]. Значних масштабів корупція набула саме в органах державної влади та місцевого самоврядування, судових та правоохоронних органах, системі охорони здоров'я [4, 6, с. 58–60].